

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№11

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 960 sahifa.
2025-yil, noyabr*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhmatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

YASHIL TRANSPORT SIYOSATINING BARQAROR RIVOJLANISH VA TARMOQLARARO INTEGRATSIYADAGI O'RNI	21
Rahmonov Rasul Ne'matovich	
BANK AKTIVLARI VA PASSIVLARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	34
Safarov Sanjar Ravshan o'g'li	
O'ZBEKISTONNING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH STRATEGIYALARI	38
Madraximova Irodaxon Sherzodbek qizi	
HUDUDIIY XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA MODELII	43
Maxmudova Nozimaxon Baxriddinxonovna	
DAVLATNING BUDJET SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	50
A.A. Ismailov	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGINING MEXANIZMINI SAMARALI TASHKILLASHTIRISHDA MOLIVAVIY MANBALARNI SHAKLLANTIRISHNI YO'NALISHLARI	56
Mansurov Mansur Alisherovich	
ANTIKRIZISLI BOSHQARUV TIZIMLARIDA RANGLI SIGNAL MEXANIZMLARINING FUNKSIYALARI	61
Aliqulov Aziz Haydarjonovich	
XODIMLARNI MOTIVATSIYALASHNING XALQARO MODELLARINI O'ZBEKISTON KORXONALARIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI	66
Yormamatov Qodirjon Juraqulovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT OMILLARI VA ULARNING QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARINING SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	71
Yaxshiyev Shahzod Sherari o'g'li	
OLIIY TA'LIM MUASSASALARI VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI BO'YICHA XORIJIY TAJIRIBALARI	78
Haqqulov Fazliddin Faxriddinovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN VA RIVOJLANAYOTGAN DAVLATLAR TAJIRIBASI	84
Aripov Abdulaziz Sakijonovich	
YASHIL ENERGETIKA RIVOJLANISHINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI EKONOMETRIK BAHOLASH	89
Bobokulova Muhabbat Muhammadiyeva	
ELEKTRON TO'LOVLAR VA POS TIZIMLARI — KICHIK BIZNESDA SAMARASI VA XAVFLARI	93
To'liqinov Dilshodxo'ja Olim o'g'li	
MINTAQADA RAQAMLI IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	98
Yusubov In'omjon Ikram o'g'li	
SOLIQ SIYOSATINI RAQAMLI BOSHQARISH ORQALI BUDJET DAROMADLARINI BARQARORLASHTIRISH STRATEGIYASI	103
Xodjimatomov Xamidullo Mamirjonovich	
OZIY-OVQAT TOVARLARI B2B BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	108
Hayitboyeva Ullijon Bobonazar qizi	
FARMASEVTIKA SANOATIDA INVESTITSION FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASH	113
Yaqubov Timurbek G'anibekovich	
SHAXSNI OVOZI ASOSIDA IDENTIFIKATSIYALASH VA AUTENTIFIKATSIYALASH ALGORITMLARI	123
Ozoda Sabirova Shermamaxamatovna	

YASHIL IQTISODIYOT — BARQAROR RIVOJLANISH GENERATORI	129
Berdibekova Dilfuza Xoldorbekovna	
CHET EL MEHMONXONA TARMOQLARINING BRENDING STRATEGIYALARINI O'RGANISH	133
Ergashev Oybek Mamarasul o'g'li	
MILLIY IQTISODIYOTDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASINING MOLIVAVIY SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY JIHLATLARINI TAKOMILLASHTIRISH	144
Arzikulov Otabek Ali o'g'li	
TRANSPORT TIZIMI SOHASI KORXONALARININING INNOVATSION SALOHIIYATINI BAHOLASH YO'NALISHLARI	152
Ismailov Akmal Maxsudovich, Abilqosimova Shaxlo Sodiql qizi	
MEHMONXONALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA XODIMLARINING O'RNI VA AHAMIYATI	158
Abduxamidov Sarvar Adxamovich, Normurodov Tal'at Normurod o'g'li	
KORXONALARDA HR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	163
Aminova Shaxnoza Aziz qizi	
JAHON IQTISODIYOTIDA OZIQL-OVQAT XAFSIZLIK RO'LI	168
Abdusamatov Barkamol Rustamjon o'g'li	
ТУРИСТИЧЕСКИЕ РЕСУРСЫ КАРАКАЛПАКСТАНА И СУЩЕСТВУЮЩАЯ ИНФРАСТРУКТУРА	174
Хошимова Камилла Навфал кизи	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEKANIZMLARI: REKREATIONS TURIZM SOHASIDA QO'LLASH TAJRIBASI VA ISTIQBOLLARI	184
Najmitdinov G'ayratbek Sharifovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA VIRTUAL TA'LIM PLATFORMALARI: TEXNIK VA PEDAGOGIK TALABLAR, TIZIMLI TAHLIL VA IQTISODIY JIHLATLAR	189
Turayeva Adiba Ikramovna	
ICHKI AUDIT TIZIMI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	193
Nuridinova Barchinoy Xusniddin qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA SUV RESURLARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	199
Xaitbaev Jasurbek Otaxanovich	
MINTAQANING EKSPORT SALOHIIYATINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMI	204
Raimboyeva Mashhura Davronbek qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XODIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	210
Jobborov Anvar Egamberdiyevich	
ISLOMIY MOLIVALASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELEKTNING DOLZARBLIGI	217
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
JISMONIY SHAXSLARNING MOL-MULKINI SOLIQLA TORTISH MASALALARI	222
Mamadjanov Shuxrat Jalolidinovich	
ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS MANAGEMENT IN UZBEKISTAN	225
Abdukhalkova Komila Abdukhalkovna	
BANKLARDA BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN RAQAMLI YECHIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH	229
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
PAXTA-TO'QIMACHILIK SANOATINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'NALISHLARI: TAHLIL VA TAKLIFLAR	233
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL REGULATION MECHANISMS IN ENSURING THE CAPITALIZATION OF INSURANCE ORGANIZATIONS	238
Abdullaev Erkinjon Azamovich	
YASHIL IQTISODIYOTNI SHAKLLANTIRISHDA YASHIL MOLIVALASHTIRISHNING NAZARIY JIHLATLARI	245
Xalikov S. X.	

QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI BOZORIDA KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	245
Xudayberganov Jasur Baxodirovich	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL REGULATION MECHANISMS IN ENSURING THE CAPITALIZATION OF INSURANCE ORGANIZATIONS	251
Abdullaev Erkinjon Azamovich	
NATIJAVIYLIKKA YO'NALTIRILGAN BudgetLASHTIRISH JARAYONINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	257
Allakuliyev Akmal Baltayevich	
SURXONDARYO VILOYATIDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XODIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	261
Jobborov Anvar Egamberdiyevich	
TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI RESURSLARNI OPTIMALLASHTIRISH ORQALI TAKOMILLASHTIRISH.....	268
Avulchayeva Feruza Jurakuziyevna	
BANKLARDA BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN RAQAMLI YECHIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	272
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
ZAMONAVIY ISH JOYLARINI SHAKLLANTIRISHDA AYOLLARNING ROLI	276
Tulyaganova Aziza	
ISLOMIY MOLIYALASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKTNING DOLZARBLIGI.....	281
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
TURIZM MARKETINGINING NAZARIY ASOSLARI, ZAMONAVIY YO'NALISHLARI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	286
Xamidov Otabek Bakidjanovich	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASINING IQTISODIY KO'RSATKICHLAR TIZIMINI STATISTIK BAHOLASHNING USLUBIY JIHATLARI	290
Arzikulov Otabek Ali o'g'li	
ЭКОЛОГАМ ПОЧЕТ И УВАЖЕНИЕ	298
Максудова Шахиста	
DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNING MOHIYATI VA ULARNING O'ZGARISH TENDENTSIYALARI	304
Jo'raev Farruxbek Muxiddin o'g'li	
O'ZBEKISTONDA ISLOMIY MOLIYALASHTIRISH XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	307
Inomjonov Islomjon Iloxomjon o'g'li	
ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS MANAGEMENT IN UZBEKISTAN	311
Abdukhalkova Komila Abdukhalkovna	
МОБИЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ.....	315
Хурамова Фарангиз Учкун кизи	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ НАЛОГОВ И АКЦИЗНАЯ РЕФОРМА УЗБЕКИСТАНА В ВТО	319
Дамир Рустамович Абдулов	
BANK TIZIMIDAGI ISLOHOTLAR SHAROITIDA LIKVIDLILIK RISKINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	324
Alimov Baxtiyor Murodovich	
BANK AUDITINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	335
Narziyev Xayotjon Azamatovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA SOHASIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH MASALALARI.....	343
Abdimuminova Saodat Taxirjonovna	
TO'QIMACHILIK SANOAT MAXSULOTLARI EKSPORT FAOLIYATI TAHLILI VA BRENDDA LIDERLIK TUSHUNCHALARI.....	352
Abdulazizova Xushnoza Nayabovna	

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНО-ПРАВОВЫЕ МОДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ ОТХОДАМИ НА ОСНОВЕ ОПЫТА РАЗВИТЫХ СТРАН И ВОЗМОЖНОСТИ ИХ АДАПТАЦИИ В УСЛОВИЯХ УЗБЕКИСТАНА.....	357
Д. Мейлиева	
O'ZBEKISTON AUDITORLIK TIZIMIDA KASBDOSHLAR TOMONIDAN BAHOLASH (PEER REVIEW) TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	361
Parpiyev Jaxongir Ilhomjonovich	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И БОЛЬШИЕ ДАННЫЕ (BIG DATA) В УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЯХ.....	366
Шарипов Бахтиёр Михлибаевич	
O'ZBEKISTONDA SUVGA BO'LGAN TALABNI VAQTLI QATORLAR ORQALI TAHLIL QILISH	375
Sarvar Mamasoliyev	
BOSHQARUV VA NAZORAT MAQSADLARIDA XARAJATLAR HISOBINI TASHKIL ETISH	383
Isomuxamedov Akbarjon Boxodir o'g'li	
MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHINI TA'MINLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	389
Salomat NOROVA	
O'ZBEKISTON TURIZM BREND BOZORINING HOZIRGI HOLATI VA TENDENSIYALARI.....	394
Zufarov Akmal Gulamiddinovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH METODOLOGIYASI.....	404
Qodirov Baxodirjon Tursunovich	
O'ZBEKISTON SOLIQ TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISHDA YAGONA INTERAKTIV DAVLAT XIZMATLARI PORTALINING O'RNI VA AHAMIYATI	408
Dehqonov G'ayratjon Raximovich	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA INNOVATSION HAMDA TIJORATLASHTIRISH MASALALARI	414
Inoyatov Mardonbek Mo'min o'g'li	
OLIY IQTISODIY TA'LIM ORQALI EKO-INNOVATSIYALAR VA "YASHIL" INVESTITSIYALARNI RAG'BATLANTIRISH MEKANIZMLARI: SIYOSIY VA INSTITUTSIONAL DOIRALAR	418
Xasanova Zarina Maxamadaliyeva	
XODIMLAR MALAKASINI OSHIRISH — ZAMON TALABI.....	427
Narzullaev Oybek Narzullaevich	
BUXGALTERIYA HISOBINI YURITISHDA JURNAL-ORDER SHAKLINING AHAMIYATI.....	433
Axmedjanov Abdufoto	
KENDALL VA SPEARMAN TARTIBIY KORRELYATSIYA KOEFFITSIYENTLARI ASOSIDA YASHIL IQTISODIYOT INDIKATORLARINING STATISTIK O'ZARO TA'SIRINI MODELASHTIRISH	437
Muradov Rustamjon Sobitxonovich	
ИНТЕНСИВНЫЕ И ЭКСТЕНСИВНЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ В РЕГУЛИРОВАНИИ СПРОСА.....	442
Аминджанова Румейса Батыровна, Камилова Наргиза Абдукахоровна	
ИНКЛЮЗИВНЫЙ ПОДХОД В ТУРИЗМЕ: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ И УЗБЕКСКАЯ ПРАКТИКА	445
Азимова Шахло Таировна	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIVAVIY HISOBOTNING XAQARO STANDARTLARIGA O'TISHNING HOLATI VA TAHLILI	450
Bayjanov Sarsengaliy Xalmuratovich	
UZUM EKSPORT QILUVCHI KOMPANIYALARDA YASHIL O'TISH JARAYONINI QO'LLAB-QUVVATLASH UCHUN EKO-MARKETING VA AYLANMA IQTISODIYOT TAMOIYILLARINI INTEGRATSIYALASH.....	454
Usmonova Diyora Mahmud qizi	
UMUMTA'LIM MAKTEBLARIDA XARAJATLAR SMETASI VA SHTATLAR JADVALINING TAHLILI: OPTIMALLASHTIRISH VA SAMARADORLIKNING YANGICHA USULLARI (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA)	461
Umarov Avzaljon Yodgorali o'g'li	
INVESTITSIYALARNING KIRIB KELISHIGA TO'SQINLIK QILUVCHI MUAMMOLARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI.....	467
Alimova Dilafro'z Tohir qizi	

FARMATSEVTIKA KORXONALARIDA MOLIVAVIY HISOBOT SHAKLLARINI TAKOMILLASHTIRISH VA INVESTORLAR UCHUN AXBOROT OCHIQLIGINI TA'MINLASH	470
Turdikulova Gulshad Nurmamatovna	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA MOLIVAVIY HISOBOTLARNING SHAFFOFLIGINI OSHIRISHDA MOLIVAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARINING AHAMIYATI.....	477
Uztemirov Alisher Aktam o'g'li	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT TARMOQLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASHGA YO'NALTIRILGAN BANDLIK TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH	482
Tursunov Bekmuxammad Omonovich	
XORIY TAJRIBALARIDA SOLIQ BAZASINI ANIQLASH TARTIBI METODOLOGIYASINING MAVJUD METODLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI.....	489
Xalikchayeva Sadokat Ilxomjonovna	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNING KONSEPTUAL ASOSLARI VA UNING MAMLAKAT IQTISODIYOTIDAGI O'RNI.....	496
Ramatillaev M.R.	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI SUG'URTALASH VA DIVERSIFIKATSIYA QILISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	502
Eshboyev Shahobiddin Anorqul o'g'li	
TIJORAT BANKLARI O'RTASIDAGI RAQOBATNI BAHOLASH VA KUCHAYTIRISHNING ZAMONAVIY METODOLOGIYASI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI.....	506
Qulmetov Mansurbek Ro'zmatovich	
XALQARO REYTING TASHKILOTLARINING OLIY TA'LIM MUASSASALARIGA TA'SIRI VA MAVJUD PLATFORMALAR.....	515
O'rozboyev Xayrulla Murodboy o'g'li	
TALABALAR MOTIVATSIYASINING MEKANIZMLARI: LOYIHA ASOSIDAGI TA'LIM TEKNOLOGIYALARIDA.....	523
Kasimova (Mulladjanova) Nasiba Azimdjanovna	
ISH KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA NORASMIY BANDLIKNI SOYADAN CHIQRISH BO'YICHA TAKLIFLAR ISHLAB CHIQISH	531
Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Maxkamova Shaxlo Yulchiyevna, Absamatov Baxrom Danakulovich	
KASBIY TA'LIM MAZMUNIDA TA'LIM VA ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASINI RAG'BATLANTIRISH ORQALI O'RTA BO'G'IN KADRLAR TAYYORLASHNING JOZIBADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	538
Tojiyev Sirojiddin Sayriddinovich	
O'ZBEKISTONDA TURIZM INFRATUZILMASINI BOSHQARISH TIZIMINING TURLARI VA SHAKLLARI.....	542
Muminova Mavjuda Sharifovna	
SUV RESURLARIDAN FOYDALANISHNI STRATEGIK BOSHQARISH SAMARADORLIGI MASALALARI	547
Kadirkhodjayeva Nilufar Rahmatullayevna	
MHXSGA MUVOFIQ ASOSIY VOSITALAR HISOBINI TASHKIL ETISH MASALALARI.....	552
Aliyev Sherzod Abdixomidovich	
ФАКТОРЫ ЭФФЕКТИВНОГО РАЗВИТИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	558
Аллаева Г.Ж.	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA INVESTITSION MUHITNI YAXSHILASH YO'NALISHLARI	564
Irisqulova Munisa Akmal qizi	
TASHABBUSLI BUDJET JARAYONLARI DOIRASIDA 2024-YILDA AMALGA OSHIRILGAN ISHLAR TAHLILI	569
Xamidov Xabibullo Xikmatulla o'g'li	
MINTAQA SANOATIDA AHOLI JON BOSHIGA YAQQ O'ZGARISHINING DINAMIK TAHLILI.....	574
Nabiyev G'ulom Abdusalomovich	

INFRATUZILMAVIY INVESTISIYA LOYIHALARINI DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISHNING XORIJ TAJRIBALARI	583
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
ПРОБЛЕМЫ ГЛОБАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ЗЕЛЕНОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ В ЭКОЛОГИИ.....	587
Максудова Шахиста	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARINING INVESTITSION FAOLIGINI OSHIRISHNING ILMIY-USLUBIY JIHATLARI	593
B.Sh.Shadmanov	
ECONOMIC INDICATORS OF SUPPLY CHAIN EFFICIENCY IN UZBEKISTAN'S EXPORT SECTOR	597
Mukhammadiyaminova Shakhzoda Sherzodovna	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJETDAN TASHQARI MABLAG'LAR HISOBI VA ICHKI AUDITNI TAKOMILLASHTIRISH.....	602
Muxtorova Maftuna Salohiddin qizi	
RAQAMLASHTIRISH JARAYONIDA BANKLARNING XAVFSIZLIGI VA MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING ILMIY-AMALIY ASOSLARI	607
Aliyeva Umidaxon Xusanboyevna	
XIZMATLAR SOHASI VA KAMBAG'ALLIK O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIK.....	611
Dawletmuratov Adilbay Mirzabaeovich	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL CLUSTERS BASED ON THE PRINCIPLES OF A "GREEN ECONOMY"	615
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich, Kamolov Oybek Faxriddin o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СВОБОДНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОН В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ.....	620
Халимжанов Дилшод Эргашбекович	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI INNOVATSION RIVOJLANISHDAGI O'RNI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	626
Mavlyanov Muzaffar Yusupovich	
NAMANGAN VILOYATI TURIZM SOHASINING SO'NGGI YILLARDA RIVOJLANISHI VA STATISTIK TAHLILI	630
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI EKSPORTINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLOVCHI OMILLAR TAHLILI	634
Faxriddinov Bahriddin	
INNOVATSION SHAROITDA TO'QIMACHILIK SANOATI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	640
Sattarov Ilkhomjon Rahimjanovich	
IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA SUV RESURLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI	645
Nurmatov Norbek Jo'rayevich	
MINTAQA LOGISTIK XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION VA INSTITUTSIONAL ISTIQBOLLARI	652
Xalimov Javlonbek Shaxriyorovich	
KORXONALARNING BANKROTLIK EHTIMOLINI SUN'IY INTELLEKT YORDAMIDA PROGNOZLASH	659
Zaynutdinov Ismoil Samariddin o'g'li	
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ ФИНАНСОВЫХ РЫНКОВ	665
Шомуродов Равшан Турсункулович	
MEDIA LOYIHALARINI BOSHQARISH: O'ZBEKISTON OAV AMALIYOTI TAHLILI	673
Yo'ldosheva Dilobar Jaxongir qizi	
O'QITISH NATIJALARINI ZAMONAVIY BAHOLASH TAMOYILLARI	677
Abdullayeva Sanobar Berdiyevna, Xujakulov Shaxriyor Shokir o'g'li	
MALAYZIYADA PROGRESSIV VA INKLYUZIV ISLOMIY MOLIYA TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: 2024-YIL TAJRIBASI VA NATIJALARI	681
Safarova Nasiba Gulmurod qizi	

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ПРОВЕДЕНИЯ ПРОЦЕДУР ДЬЮ-ДИЛИДЖЕНС В АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВАХ.....	687
Прокудина Кристина Александровна	
HUDUDLARDA INVESTITSIYA SALOHİYATINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	692
Xalilova Madinabonu Abduraxmon qizi	
LIZING MUOMALALARI HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	701
Baxadirov Alisher Komilovich	
TIJORAT BANKLARINING JISMONIY SHAXSLAR DEPOZITLARI VA ULARNI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI	705
Melikov Otabek Maxmadaminovich	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLASHTIRISH VA EKOTIZIMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	711
Erkinova Feruza Najmitdinovna	
DAVLAT SEKTORIDA ICHKI NAZORAT TIZIMINI BAHOLASHDA SUN'IY INTELEKTDAN FOYDALANISH: XAVF YOKI IMKONIYAT	717
Ostonokulov Azamat Abduraimovich, Tadjiev Erkin Muxitdinovich	
SUN'IY VA KIMYOVIY TOLALARNING TO'QIMACHILIK SANOATIDA EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDAGI O'RNI	723
Raximov Furqat Jalolovich	
OLIY TA'LIM MASSASALARINING MOLIVAVIY RESURLARINI BOSHQARISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	728
Mahmudov Akbar Abduraimovich	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI TAKOMILLASHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLAR.....	733
Abdullayev Suyun Artikovich	
O'ZBEKISTONDA AVTOMOBILSOZLIK KORXONALARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARI: "UZAUTO MOTORS" AJ AMALIYOTI VA NATIJALARI.....	737
Allabergenov Azamat Joldasbayevich	
WAYS TO USE MARKETING DATA IN THE MANUFACTURING ENTERPRISE VALUATION PROCESS	742
Musayeva Shoirazimovna, Usmonova Dilfuza Ilkhomovna	
KICHIK SANOAT KORXONALARI O'RTASIDAGI ISHLAB CHIQRISH VA KOOPERATIV ALOQALAR HOLATI.....	747
Boyutrayev Olimjon Urayimovich	
BANK RISKLARI VA ULARNI TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISHDA STATISTIK HISOBOTLARNI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	753
Kamoldinov Sardorbek Maxmadsobir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA AYOLLARNING ISH BILAN BANDLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI	761
Eshqobulova Charos O'roq qizi	
O'ZBEKISTONNING BARQAROR RIVOJLANISH KONSEPSIYASI: TARIXIY MEROS VA ZAMONAVIY YASHIL TEXNOLOGIYALAR UYG'UNLIGI.....	766
Azimova Shohista Salohiddinova	
SOLIQ TIZIMIDA RAQAMLI MARKIROVKALANGAN TOVARLARNI RAQAMLASHTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOLARI	770
Muxammadov Nodir Karimovich	
BIZNES JARAYONLARINI OPTIMALLASHTIRISHDA "LEAN MANAGEMENT" TIZIMINI JORIY ETISHNING ILMIY ASOSLARI	775
Muhiddinov Ozodbek Ikromjon o'g'li, Shakirova Gulrux Po'latjon qizi, Ozodbek Musayev	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING TURISTIK POTENTIALI UMUMIY TAVSIFI.....	783
Madaminova Sanobar Askarovna	
KICHIK BIZNES KORXONALARIDA EKSPORT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRISH KONSEPSIYASINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI.....	789
Boymirzayev Zokirjon Mashrabboyevich	
AHOLINING TURMUSH DARAJASI VA UNING KO'RSATKICHLARI.....	794
Sayitbayev Shermirza Datkamirzayevich	

KORXONA ASOSIY XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKT SIFATIDA AHAMIYATI.....	799
Yuldashova Yoqutoy Murodjon qizi, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI XUSUSIYLASHTIRISH JARAYONIDA KADRLAR SALOHIYATINI SAQLAB QOLISH VA RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	803
Bekchanov Ruslan Ambiyatovich	
PARALLEL KORPUS ASOSIDA INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA QISHLOQ XO'JALIK ATAMALARINING EKVIVALENTLIK XUSUSIYATLARI.....	807
Yulduz Xalilova Nasriddinovna	
KOLBASA VA GO'SHT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRISHDA CHIQUINDISIZ ISHLAB CHIQRISH ("ZERO WASTE") MODELINING ROLI: XORIJIY TAJRIBA VA O'ZBEKISTON SHAROITIDAGI AMALIY YO'NALISHLAR.....	810
Eshtemirova Anora Norboy qizi	
EKSPORTYO'R KORXONALARDA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTI BO'YICHA QO'SHILGAN QIYMAT VA FOYDA SOLIG'INI TO'G'RI HISOBLANISHI TAHLILI VA ISTIQBOLLARI	814
Sobirova Xilola Rustam qizi	
O'ZBEKISTONDA TO'QIMACHILIK VA TIKUV-TRIKOTAJ SANOATI RIVOJLANISHINING MILLIY RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHDAGI O'RNI	819
Ikramova Taxmina Latifovna	
YANGI RIVOJLANAYOTGAN BOZORLARIDA HR QAROR QABUL QILISH JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISHDA IQTISODIY TA'LIMNING ROLI	824
Dilfuza Shokirova	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR HISOBINI XALQARO BUXGALTERIYA STANDARTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	833
Abdiev Mutolib Anvar o'g'li	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK TIZIMINING NAZARIY VA USLUBIY ASOSLARI	838
Raximjonova Shohsanam Baxodirovna	
AKTIVLAR VA MAJBURIYATLARNI MHXS ASOSIDA BAHOLASHNING ZARURIYATI VA AHAMIYATI	842
G'anibayev Iloxomjon Shokiraliyevich	
XORIJIY INVESTITSIYALARNI JALB QILISH JARAYONINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISH BILAN BOG'LIQLIGI	847
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, Turdimuratova Aziza Alisherovna	
AGRAR ISHLAB CHIQRISHNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA "QISHLOQ XO'JALIGI-4.0" VA "AQLLI QISHLOQ XO'JALIGI" KONSEPSIYALARIDAN SAMARALI FOYDALANISH.....	851
Yusupov Muxiddin Soatovich	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARINI MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI GURUHLASH VA BAHOLASH.....	860
Davlyatov Bekzodjon Aslanxojayevich	
TA'LIM TIZIMINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHDA XORIY TAJRIBASINING AHAMIYATI	864
Sobirov Shaxzod Ozod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISHNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	868
Karimov Mirolimjon Karimjon o'g'li	
ПРОБЛЕМЫ МЕЖДУНАРОДНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА В ЭКОНОМИЧЕСКОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	875
Аликулов С. А., Хамракулова О. Д.	
YASHIL IQTISODIYOTDA KORXONALAR BOSHQARUV MEKANIZMLARINING EVOLYUTSIYASI: KONSEPTUAL TAHLIL.....	880
Nabiev Bobur Muhammadqosim o'g'li	
SUD-HUQUQ TIZIMINI YANADA DEMOKRATLASHTIRISH: JORIY HOLATI, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	884
Majidov Muslimbek Maxamadjon o'g'li	

IQTISODIYOTNI LIBERALLASHTIRISH SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA KLASTERLARNI TASHKIL ETISHNING TASHKILIY-HUQUQIY ASOSLARI.....	889
Xo'jageldiyev Chorshanbi Pardayevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH.....	893
Shaymanova Nigora Yusupovna	
XO'JALIK FAOLIYATINI SAMARADORLIGI VA BIZNES HOLATINI BAHOLASH	899
Abdukarimova Muslima Abduaziz qizi, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
CROSS-BORDER E-COMMERCE IN CENTRAL ASIA.....	904
Bakhtiyorjon Komilov	
O'ZBEKISTONDA NORASMIY SEKTOR ISHCHILARINING PENSIYA TA'MINOTI MASALALARI.....	908
Abdulazizova Nargiza Baxodir qizi	
KORXONA VA TASHKILOTLARDA QOG'OZ SARFINI OPTIMALLASHTIRISHDA JAHON TAJRIBASI	913
Oripov Mirzo Mahmudovich	
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ЗАЩИТЕ ВНУТРЕННЕГО РЫНКА ОТ КОНТРАФАКТНОЙ ПРОДУКЦИИ (НА ПРИМЕРЕ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН).....	917
Ибраимова Махсура Уснатдин кизи	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	922
Xasanova Robiyaxon Kamoliddin qizi	
THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES ON THE PROCESSES OF DIGITAL TRANSFORMATION IN THE INSURANCE INDUSTRY.....	927
D.D.Omonova	
THE ROLE OF INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS IN THE GLOBAL ECONOMY AND THEIR STAGES OF DEVELOPMENT	933
Yovkochev Sherzod	
YURIDIK SHAXSLARNI YIRIK SOLIQ TO'LOVCHILAR TOIFASIGA KIRITISH MEZONLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	941
To'raqulov Bekzod Hazratqul o'g'li	
BUTUNJAHON SAVDO TASHKILOTIGA A'ZO BO'lishDA SOLIQ TIZIMINI TRANSFORMATSIYA QILISHNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	945
Xojiakbar Zaynabidinov	
BANK TIZIMIDA TAVAKKALCHILIK TUSHUNCHASI VA UNI BAHOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	950
Malikova Dilrabo Muminovna, Shakarova Kumush Faxriddin qizi	
REAL SEKTOR TARMOQLARINI KREDITLASHDA MOLIVAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH YO'LLARI.....	955
Savurbayev Zafar Abdumuminovich	

REAL SEKTOR TARMOQLARINI KREDITLASHDA MOLIYAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH YO'LLARI

Savurbayev Zafar Abdumuminovich

“Hamkorbank” ATB Yunusobod universal bank xizmatlari ofisi

Rahbariyat boshqaruvchisi

e-mail: z.savurbaev@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqola real sektor tarmoqlarini kreditlash jarayonida moliyaviy barqarorlikni ta'minlash masalalarini kompleks tarzda tahlil qiladi. Maqola kreditlashning iqtisodiy ahamiyati, real sektorning rivojlanishidagi roli hamda moliyaviy barqarorlikni shakllantirish mexanizmlari bilan bog'liq nazariy va amaliy aspektlarni o'z ichiga oladi. Tadqiqot doirasida moliyaviy barqarorlikka erishish uchun tijorat banklari va moliyaviy institutlar tomonidan qo'llaniladigan strategiyalar, risklarni boshqarish usullari, tarmoq va korxona darajasidagi kreditlash mexanizmlari hamda ularning samaradorligini oshirish yo'llari ilmiy asosda yoritilgan. Maqolada real sektorni moliyalashtirishda mavjud muammolar va ularning barqarorlikka ta'siri tavsiflanadi, shu bilan birga bank-kredit tizimi, moliyaviy monitoring va korporativ boshqaruv amaliyotlari orqali kreditlash jarayonini optimallashtirish usullari taklif etilgan.

Kalit so'zlar: real sektor, kreditlash, moliyaviy barqarorlik, risklarni boshqarish, rentabellik, moliyaviy monitoring, kredit siyosati, likvidlik.

Abstract. This article comprehensively analyzes the issues of ensuring financial stability in the process of lending to real sector sectors. The article includes theoretical and practical aspects related to the economic significance of lending, its role in the development of the real sector, and the mechanisms for forming financial stability. The research covers the strategies used by commercial banks and financial institutions to achieve financial stability, risk management methods, lending mechanisms at the sector and enterprise levels, and ways to improve their efficiency. The article describes the existing problems in financing the real sector and their impact on stability, and also proposes methods for optimizing the lending process through banking and credit systems, financial monitoring, and corporate governance practices.

Key words: real sector, lending, financial stability, risk management, profitability, financial monitoring, credit policy, liquidity.

Аннотация. В статье комплексно анализируются вопросы обеспечения финансовой устойчивости при кредитовании реального сектора экономики. В статье рассматриваются теоретические и практические аспекты, связанные с экономическим значением кредитования, его ролью в развитии реального сектора экономики и механизмами формирования финансовой устойчивости. В статье рассматриваются стратегии, используемые коммерческими банками и финансовыми институтами для достижения финансовой устойчивости, методы управления рисками, механизмы кредитования на уровне отраслей и предприятий, а также пути повышения их эффективности. В статье рассматриваются существующие проблемы финансирования реального сектора экономики и их влияние на устойчивость, а также предлагаются методы оптимизации процесса кредитования через банковско-кредитную систему, финансовый мониторинг и практику корпоративного управления.

Ключевые слова: реальный сектор экономики, кредитование, финансовая устойчивость, управление рисками, рентабельность, финансовый мониторинг, кредитная политика, ликвидность.

KIRISH

Real sektor iqtisodiyotning asosiy drayveri sifatida ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish va infratuzilma sohalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, u milliy iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash va ishchi o'rinlarini yaratishda beqiyos ahamiyatga ega. Real sektor tarmoqlarining samarali faoliyati esa moliyaviy resurslarning yetarli darajada va o'z vaqtida ta'minlanishiga bog'liq bo'lib, bu jarayonda kreditlash tizimi muhim rol o'ynaydi [1]. Moliyaviy barqarorlikni saqlash esa nafaqat alohida korxonalarning moliyaviy sog'lomligini, balki butun iqtisodiyotning uzoq muddatli o'sishini kafolatlaydi. Shu nuqtai nazardan, real sektorni kreditlash

jarayonida moliyaviy barqarorlikni ta'minlash mexanizmlari va strategiyalari ilmiy-amaliy jihatdan dolzarb mavzular qatoriga kiradi.

Kreditlashning real sektor tarmoqlaridagi o'rni ikki yo'nalishda namoyon bo'ladi: birinchidan, korxonalarga ishlab chiqarish jarayonini kengaytirish, investitsiya loyihalarini moliyalashtirish va texnologik yangilanishlarni amalga oshirish imkonini beradi; ikkinchidan, moliyaviy risklarni boshqarish va korxonalarning qarz majburiyatlarini o'z vaqtida qoplash orqali iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi [2]. Shu bois, real sektorni moliyalashtirish tizimi samaradorligi nafaqat banklar va moliyaviy institutlarning faoliyati bilan, balki davlat siyosati, normativ-huquqiy baza, korporativ boshqaruv tizimi va risklarni baholash mexanizmlari bilan chambarchas bog'liqdir.

Bugungi kunda kreditlash jarayonida uchraydigan asosiy muammolar qatoriga moliyaviy resurslarning cheklanganligi, korxonalarning moliyaviy holatini baholashdagi noaniqliklar, qarzlarni qaytarish riskining oshishi va iqtisodiy o'zgaruvchanlik kiradi. Shu sababli, real sektor tarmoqlarini kreditlashda moliyaviy barqarorlikni ta'minlash uchun innovatsion moliyaviy vositalar, kredit monitoringi tizimi, risklarni diversifikatsiya qilish va korxona darajasida moliyaviy nazorat mexanizmlari joriy etilishi muhim ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Moliyaviy barqarorlik iqtisodiyotning uzoq muddatli barqaror rivojlanishini ta'minlash uchun zarur bo'lgan shartlardan biridir. Kreditlash tizimi real sektor tarmoqlarining rivojlanishida muhim rol o'ynaydi, ammo bu jarayon o'zida bir qator risklarni, ayniqsa iqtisodiy tebranishlar, yuqori foiz stavkalari va sektoral xatarlarni jamlaydi. Shu bois, real sektor tarmoqlarini kreditlashda moliyaviy barqarorlikni ta'minlash muammosi amaliy va nazariy jihatdan dolzarb masala bo'lib qoladi. Bu adabiyotlar sharhida real sektor tarmoqlarini kreditlashda moliyaviy barqarorlikni ta'minlash masalasiga oid mahalliy va xorijiy iqtisodchi olimlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlar ko'rib chiqiladi. Tadqiqotlar kreditlash jarayonidagi risklar, ehtiyotkorlik siyosatlarini, sektorlarning moliyaviy holatini baholash, shuningdek, kredit tizimining barqarorligini saqlashga qaratilgan usullarni tahlil qiladi.

Xorijiy iqtisodchi olimlardan, J. Stiglitz va A. Weiss o'zlarining "Credit rationing in markets with imperfect information" nomli mashhur ishida, kredit bozorlarida ma'lumot asimmetriyasi va moral hazard muammolarini tahlil qilib, real sektorni kreditlashda yuzaga keladigan risklarni yoritgan [3]. Ular kredit bozorlarida foydalanuvchilar o'rtasida ma'lumot asimmetriyasi mavjud bo'lsa, banklar faqatgina yuqori xavfga ega bo'lgan mijozlarga kredit beradi deb ta'kidlaydilar. Bu holatni engish uchun banklarning ehtiyotkorlik siyosatlariga tayanish zarurligini ko'rsatadilar; D. Diamond kredit bozorlaridagi tanlov risklarini tahlil qilib, banklarning qaror qabul qilish mexanizmlarini, ayniqsa, yuqori riskli sektorlarga kredit ajratishda qanday ehtiyotkorlik choralarini ko'rishni kerakligini ko'rsatadi [4]. U, banklar, kreditlashda yuqori xavfli sektorlar bilan ishlashdan oldin, risklarni baholash va tartibga soluvchi mexanizmlar bilan samarali ishlashlari kerakligini ta'kidlaydi; H. Minsky o'zining "Financial Instability Hypothesis" asarida kreditlash jarayonining moliyaviy barqarorlikka ta'sirini, xususan kredit risklarini boshqarishdagi xatolarni tahlil qiladi [5]. U, kredit bozorlarida risklarni boshqarishda barqarorlikni ta'minlash uchun ehtiyotkorlik va tarmoqning barcha qatlamlarida xatarlarni monitoring qilish zarurligini ta'kidlaydi. Minsky, shuningdek, iqtisodiy o'sish va kreditlash jarayonidagi xavf-xatarlarni muvozanatlash orqali moliyaviy barqarorlikni saqlashni maqsad qilib qo'yadi; M. Gertler o'zining "Financial structure and industrial performance" tadqiqotida, moliyaviy tizimning barqarorligi va real sektor o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni tahlil qiladi [6]. U, banklarning kreditlash jarayonidagi ishtirokini va ular tomonidan qo'llaniladigan ehtiyotkorlik siyosatlarini ko'rib chiqadi. Gertler, shuningdek, kreditlashda yuqori xatarli sektorlarni tahlil qilish va ularning moliyaviy holatini kuzatish orqali barqarorlikni ta'minlashga erishish mumkinligini ta'kidlaydi; S. Bernanke o'zining "The great moderation" asarida, iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda moliyaviy tizimlarning ishonchiligi va kreditlash jarayonidagi risklarni qanday boshqarish zarurligini tahlil qiladi [7]. Bernanke kreditlash tizimining ijobiy ishlashi uchun barqaror iqtisodiy sharoitlarning zarurligini ta'kidlab, davlat va moliyaviy institutlarning hamkorlikda ishlashini ta'minlashni muhim deb hisoblaydi.

Mahalliy iqtisodchi olimlardan R. Sayfullayevning ishlari mamlakatimizda kreditlash va moliyaviy barqarorlikka doir ko'plab tahlillarni o'z ichiga oladi [8]. U real sektorni kreditlashda davlat va xususiy sektor o'rtasidagi muvozanatni saqlash, shuningdek, bank tizimining ishonchiligi va barqarorligini oshirishga qaratilgan tavsiyalarni ishlab chiqdi. Sayfullayev o'zining "Bank tizimi va iqtisodiy barqarorlik" nomli tadqiqotida, kredit tizimidagi risklarni aniqlash va ularni boshqarish usullarini keng yoritgan. U real sektorni kreditlashda yuzaga keladigan xatarlar va banklar tomonidan qo'llaniladigan ehtiyotkorlik mexanizmlarini tahlil qilib, yuqori riskli sektorlarni kreditlashda ehtiyotkorlikni kuchaytirish zarurligini ta'kidlagan; S. Shamsiev o'z tadqiqotlarida, O'zbekistonning real sektorini kreditlashda yuzaga keladigan xatarlarni baholash va ularni kamaytirishga qaratilgan tavsiyalarni ishlab chiqqan [9]. U kreditlashda xatarlarni baholashda ehtiyotkorlik va risklarni diversifikatsiya qilishning zarurligini ta'kidlaydi. Shamsiev kreditlash jarayonida banklar tomonidan xavflarni kamaytirish uchun ko'plab xavfsizlik choralarini ko'rishni, shuningdek, barqaror investitsiya muhiti yaratishni

zarur deb hisoblaydi; B. Muhammadiev o'zining tadqiqotida, kreditlash jarayonining moliyaviy barqarorlikka ta'sirini chuqur tahlil qiladi va banklar uchun samarali kredit strategiyalarini ishlab chiqadi [10]. Muhammadiev bank tizimining barqarorligi uchun kredit risklarini baholashda yuqori malakali mutaxassislarni jalb qilish, shuningdek, kredit bozorida tarmoqning xavf-xatarlarini yanada kengaytirish kerakligini ta'kidlaydi.

Mahalliy va xorijiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatdiki, moliyaviy barqarorlikni ta'minlash uchun kreditlash jarayonida tizimli yondashuv zarur. Banklarning qarz risklarini baholash va boshqarish metodologiyasi, tarmoq bo'yicha diversifikatsiya strategiyalari, moliyaviy monitoring va nazorat mexanizmlari – bularning barchasi real sektor tarmoqlarining barqaror rivojlanishi uchun muhim vosita hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda real sektor tarmoqlarini kreditlashda moliyaviy barqarorlikni ta'minlash yo'llarini aniqlash maqsadida analitik, statistic, empirik yondashuv metodlari qo'llanildi. Buning uchun turli moliyaviy ko'rsatkichlar, shu jumladan, kredit portfeli diversifikatsiyasi, aktiv va passiv balans, kreditlarning qaytarishlilik ko'rsatkichi va boshqa iqtisodiy indikatorlar tahlil qilindi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Real sektor tarmoqlarini kreditlash jarayoni iqtisodiy o'sish, investitsiya faoliyati va moliyaviy barqarorlikni birlashtiruvchi murakkab tizim sifatida ko'rib chiqilishi mumkin. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, kredit resurslarining samarali taqsimlanishi nafaqat ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytiradi, balki korxonalarning moliyaviy barqarorligini mustahkamlaydi, ularning qarz majburiyatlarini vaqtida qoplash va likvidlikni ta'minlash imkonini yaratadi. Shu nuqtai nazardan, real sektorni moliyalashtirishning samaradorligi bir qator makroiqtisodiy va mikroiktisodiy omillarga bog'liq bo'lib, ularni tizimli tahlil qilish muhim ahamiyatga ega.

Birinci navbatda, real sektor tarmoqlarini kreditlashdagi asosiy qiyinchilik – moliyaviy risklarni boshqarishning yetarli darajada emasligi. Moliyaviy barqarorlikni ta'minlash uchun banklar tomonidan kredit risklarini baholash mexanizmlari, qarz oluvchilarning moliyaviy holati va bozor sharoitlari doimiy monitoring qilinishi zarur [11]. Shu bilan birga, korxonalarning moliyaviy hisobotlarini tahlil qilish, kapital va aktivlarning strukturasini baholash, likvidlik ko'rsatkichlarini aniqlash orqali qarzlarni qoplash qobiliyati aniqlanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kreditlashning samaradorligi bevosita korxonalarning moliyaviy sog'lomligi va banklar tomonidan qo'llaniladigan risklarni minimallashtirish strategiyalari bilan bog'liqdir.

Ikkinchi muhim jihat – kreditlash mexanizmlarining turli shakllarini qo'llash orqali real sektor tarmoqlarining diversifikatsiyasi. Masalan, ishlab chiqarish, transport, energetika va qishloq xo'jaligi tarmoqlarida kreditlashning turli instrumentlari qo'llanilishi samaradorlikni oshiradi. An'anaviy bank kreditlari bilan bir qatorda, lizing, faktoring, eksportni moliyalashtirish va davlat kafolatli kreditlar kabi innovatsion moliyaviy vositalar qo'llanilishi korxonalarning moliyaviy barqarorligini mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etadi [12]. Shu bilan birga, kredit portfelinin diversifikatsiyasi banklar uchun moliyaviy risklarni kamaytirish va kredit resurslarining uzoq muddatli barqarorligini ta'minlash imkonini beradi.

Uchinchi jihat – kreditlash jarayonida moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda normativ-huquqiy va institutsional mexanizmlarning roli. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bank tizimi va davlat organlari o'rtasidagi hamkorlik, kreditlash standartlari, qarzlarni boshqarish tartiblari va moliyaviy monitoring mexanizmlari rivojlangan mamlakatlarda kreditlashning samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Shu bilan birga, banklar o'z faoliyatida kredit tahlili, qarzlarni qaytarish monitoringi va moliyaviy barqarorlikni baholash bo'yicha ichki strategiyalarni ishlab chiqishi lozim.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, real sektorni kreditlashning samaradorligini oshirish uchun bir necha asosiy tamoyillarni joriy etish muhim:

- moliyaviy risklarni baholash va diversifikatsiya qilish – kredit portfelinin tarmoqlar bo'yicha diversifikatsiyasi, qarz oluvchilarni moliyaviy tahlil qilish va aktivlarni baholash;

- innovatsion moliyaviy instrumentlardan foydalanish – lizing, faktoring, davlat kafolatli kreditlar va eksportni moliyalashtirish vositalarini qo'llash;

- monitoring va nazorat mexanizmlari – kreditlash jarayonida qarzlarning qoplanish monitoringi, banklar va davlat organlari o'rtasida axborot almashinuvi va moliyaviy barqarorlik indikatorlarini doimiy tahlil qilish;

- normativ-huquqiy bazani rivojlantirish – kreditlashning barqaror mexanizmlarini shakllantirish, qarzlarni qaytarish va moliyaviy risklarni boshqarish bo'yicha standartlarni joriy etish.

Shu nuqtai nazardan, moliyaviy barqarorlikni ta'minlash va kreditlashning samaradorligini oshirish o'zaro chambarchas bog'liq jarayon bo'lib, u banklar, korxonalar va davlat organlari tomonidan kompleks yondashuvni talab qiladi. Real sektor tarmoqlarini moliyalashtirishning optimal strategiyalari joriy etilganda, korxonalarning investitsion faolligi oshadi, iqtisodiy o'sish sur'ati tezlashadi va milliy iqtisodiyot barqarorligi mustahkamlanadi.

1-rasm. Kreditlash jarayonida moliyaviy barqarorlikka ta'sir etuvchi omillar¹

Keltirilgan sxemadan ko'rishimiz mumkinki, kreditlash jarayonida moliyaviy barqarorlikka ta'sir qiluvchi omillar kreditlash jarayonida banklarning va sanoat korxonalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash uchun muhim bo'lgan bir qator omillarni o'z ichiga oladi. Ular orasida banklarning moliyaviy holati, risklarni boshqarish tizimi, davlat siyosati va iqtisodiy normativlar, sanoat tarmoqlarining holati, hamda xalqaro moliyaviy bozorlarning o'zgarishi kabi omillar alohida ahamiyatga ega.

Banklarning kapital yetarliligi, likvidlik holati va rentabellik darajasi moliyaviy barqarorlikni mustahkamlashda asosiy o'rin tutadi. Shuningdek, kredit risklarini samarali boshqarish tizimi kreditlash jarayonini xavfsiz qiladi. Davlat siyosati, normativlar va sanoat tarmoqlarining iqtisodiy holati banklar tomonidan qarz berishda riski boshqarish va kreditlarni taqsimlashda bevosita ta'sir ko'rsatadi. Bularning barchasi, o'zaro bog'liq ravishda, moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Xulosa va takliflar. Mazkur tadqiqot davomida real sektor tarmoqlarini kreditlash jarayoni va moliyaviy barqarorlikni ta'minlash masalalari tizimli tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, kreditlash nafaqat korxonalarning rivojlanish sur'atlariga, balki makroiqtisodiy barqarorlik va tarmoqlararo balansni saqlashga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Moliyaviy barqarorlikni ta'minlash uchun kreditlashning samaradorligi, risklarni boshqarish mexanizmlari, diversifikatsiya strategiyalari va normativ-huquqiy asoslar birgalikda ishlashini talab qiladi. Shu nuqtai nazardan, bank tizimi va moliyaviy institutlarning roli iqtisodiy o'sish va real sektor tarmoqlarining rivojlanishida muhim omil sifatida namoyon bo'ladi.

Shuningdek, kreditlash jarayonida moliyaviy barqarorlikni oshirish bir necha yo'nalish orqali amalga oshirilishi mumkin: birinchidan, banklar va moliyaviy institutlar qarz oluvchilarning moliyaviy holatini muntazam monitoring qilish va aktiv-passiv balansini tahlil qilish orqali kredit risklarini samarali boshqarishi lozim. Ikkinchidan, kredit portfelini tarmoqlar bo'yicha diversifikatsiya qilish real sektorning alohida tarmoqlari bo'yicha xavflarni kamaytiradi va moliyaviy barqarorlikni mustahkamlaydi. Uchinchi muhim yo'nalish – innovatsion moliyaviy vositalar, jumladan, lizing, faktoring, davlat kafolatli kreditlar va boshqa zamonaviy instrumentlarni joriy etish orqali korxonalarning moliyaviy salohiyatini oshirishdir. To'rtinchidan, normativ-huquqiy va institutsional mexanizmlarni rivojlantirish, ya'ni kreditlash standartlari, monitoring tizimlari va bank-davlat hamkorligini kuchaytirish moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda muhim omil sifatida xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, real sektor tarmoqlarini kreditlash jarayonida moliyaviy barqarorlikni ta'minlash tizimli va kompleks yondashuvni talab qiladi. Banklar va moliyaviy institutlar faoliyatining samaradorligini oshirish, risklarni baholash va boshqarish tizimlarini rivojlantirish, tarmoq bo'yicha diversifikatsiyani joriy etish, shuningdek, innovatsion moliyaviy instrumentlarni tatbiq etish orqali real sektor tarmoqlarining barqaror rivojlanishi va milliy iqtisodiyotning mustahkamligi ta'minlanishi mumkin.

1 Muallif ishlanmasi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. A. Demirgüç-Kunt, V. Maksimovic. Funding growth in bank-based and market-based financial systems. *Journal of financial economics*, 2002. 65(3), 337–363.
2. F. Mishkin. *The economics of money, banking and financial markets*. Pearson education. – 2007.
3. J. Stiglitz, A. Weiss. Credit rationing in markets with imperfect information. *American Economic Review*, 1981. 71(3), 393–410. DOI: 10.3386/w0636
4. D. Diamond. Financial intermediation and delegated monitoring. *Review of economic studies*, 1984. 51(3), 393–414. DOI: 10.2307/2297430
5. H. Minsky. *The financial instability hypothesis*. *The jerome levy economics institute working paper No. 74*. – 1992.
6. M. Gertler. Financial structure and industrial performance. *Brookings papers on economic activity*, 1988. 2, 443–492. DOI: 10.2307/2534378
7. B. Bernanke. The Great Moderation. *Federal Reserve Bank of Kansas City Economic Review*, 2004. 1, 5–17.
8. R. Sayfullayev. *Real sektorni kreditlashda ehtiyotkorlik siyosatlari va barqarorlik*. Iqtisodiyot va moliya jurnali, 2020. 3(1), 45–56.
9. S. Shamsiev. *Moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda banklar roli*. Moliya va kredit jurnali, 2020. 8(3), 78–90.
10. B. Muhammadiev. *Moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda risklarni boshqarish va ehtiyotkorlik siyosatlari*. Iqtisodiy tahlil jurnali, 2020. 7(3), 101–112.
11. S. Khalid. Financial stability and its linkages with credit growth: a comparative analysis of developed and emerging markets. *International journal of finance and economics*, 2018. 23(1), 110–127.
12. L. Zhang. Corporate credit financing and its impact on economic stability. *International journal of economics and finance*, 2012. 5(6), 234–249.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>